

Marktverkenning

Voorbereidend stuk klankbordgroep bijeenkomst d.d. 23-05-2024

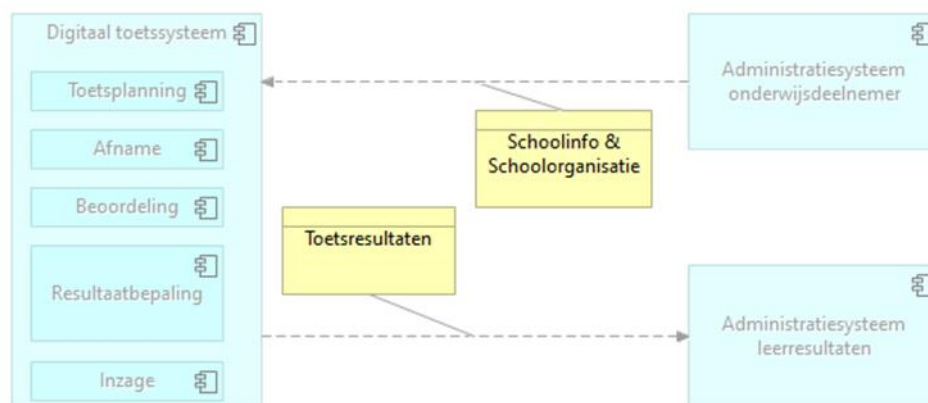
Werkgroep: Toetsen en examineren

Inleiding

De werkgroep Toetsen en examineren heeft als doel om de uitwisseling van toets- en examenresultaten en logistieke gegevens tussen (toets/examen) afnamesystemen en administratiesystemen te vergemakkelijken voor zowel eindgebruikers als leveranciers.

Door een bredere en betere interoperabiliteit tussen systemen van leveranciers wordt de administratieve last van het overtypen van toetsresultaten voor scholen verlaagd. Zo kunnen scholen erop vertrouwen dat data in verschillende systemen niet afwijken van elkaar. Bredere en betere interoperabiliteit kan worden bereikt door vanuit een robuuste basis, uitwisselingsgegevens toe te voegen voor toetsanalyse (bijvoorbeeld classificaties, taxonomieën en leerdoelen) en toetsplanning en -logistiek. Dit leidt tot meer implementaties van een (technisch) degelijke en minder complexe afspraak, dat zorgt voor meer samenhang en eenduidigheid voor leveranciers en herkenbaarheid door een Edu-V “stempel” voor scholen.

In dit figuur is een eerste versie van een conceptueel model uitgewerkt voor deze praktijksituatie:

Het uitgangspunt voor de marktverkenning van de werkgroep Toetsen en examineren is om praktijksituaties te beschrijven aan de hand van verschillende type toetsen en examens in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Vanuit bestaande standaarden en deskresearch zijn door de experts in de werkgroep praktijksituaties opgesteld. De marktverkenning is bedoeld om deze praktijksituaties te toetsen. Met de uitkomsten kunnen ze nader worden uitgewerkt, uitgebreid en/of ingeperkt.

Om eventuele knelpunten te identificeren en te prioriteren, zijn vanuit de focusgroep interviews met scholen gehouden. Ze zijn bedoeld om de huidige praktijk in kaart te brengen (nulmeting) en de opgehaalde suggesties voor verbeterpunten te classificeren naar (meest) toegevoegde waarde. Daarmee worden de scope en specificaties voor de eerste release van uitwisseling van toetsresultaten in het najaar van 2024 getoetst. Daarnaast geeft de marktverkenning input voor de roadmap van volgende releases.

Processen

De basis voor deze marktverkenning is een uitvraag op de volgende globale stappen in het toetsproces:

Toetsplanning: Op welke manier (en met welke tools of omgevingen) zet een leraar, coördinator of systeembeheerder een toets klaar voor een groep, klas (of enkele leerlingen), zodat de leerlingen weten wanneer de toets (digitaal of op papier) op een specifiek tijdstip, locatie (en eventueel apparaat) en onder welke condities (bv. vergrendeling van het apparaat) kan worden gemaakt.

Afname: Wat moet een leerling doen om de toets op een specifiek moment te starten (en te maken) en na afloop in te leveren zodat de leraar of school, de toets (en het gemaakte werk) weer in bezit krijgt om te beoordelen.

Beoordeling: Hoe wordt het werk van de leerling nagekeken, al dan niet door de leraar zelf, extern (door de uitgever) of geautomatiseerd, en op welke manier komt het resultaat tot stand (toekennen van punten).

Resultaatbepaling: Op basis van de beoordeling en het toepassen van de cesuur vindt het “eindoordeel” of de resultaatbepaling plaats. Dit kan een “plat” cijfer zijn (met name in VO), maar ook andere type resultaten (bijvoorbeeld groei/ontwikkeling).

Resultaattuitwisseling: In een digitaal toetssysteem zal de score en het resultaat worden opgeslagen (of handmatig ingevoerd). Na invoering is het resultaat “bekend” voor de leerling in het toetssysteem, het Leerling Administratie Systeem (LAS), de leeromgeving (LMS) of allemaal.

Inzage en nabespreken: Vervolgens kan de leraar, de leerling en/of andere gemandateerden het nagekeken werk inzien en kan het resultaat worden aangepast/bijgesteld in het toetssysteem, LAS en/of LMS. Deze stap is een link met de Edu-V werkgroep Evalueren Leervoortgang- en Resultaten.

De onderdelen **Construeren** en **Archiveren** blijven verder buiten scope voor de werkgroep Toetsen & Examineren. Wellicht dat deze wel in andere Edu-V werkgroepen aan bod zullen komen.

Het toets- en examenlandschap

Als leidraad voor de gesprekken met scholen en leveranciers gebruiken we de bovengenoemde stappen in het toetsproces en onderstaande concept systeemlandschappen voor het primair en voortgezet onderwijs.

Voor toetsen in het primair onderwijs geldt (uitgesplitst) globaal het volgende landschap:

Toetsen in het Nederlandse onderwijslandschap				
<i>Basisonderwijs</i>				
<i>Chronologisch -----></i>				
Naam	Methodetoetsen	Volgsysteem-toetsen (onafhankelijk)	Eigen/ongebonden toetsen	Doorstroomtoets
Opleidings- eenheid/jaar	<i>Po – OB & BB (afhankelijk)</i>	<i>(po – OB & BB)</i>	<i>(po - BB)</i>	<i>Toets (po – gr 8)</i>
Aanbieders (niet uitputtend)	<i>Uitgevers Topo</i>	<i>Boom Cito BV Diataal Bureau ICE</i>	<i>Stichtingen belangenbehartigers</i>	<i>Cito Stichting Cito BV Diataal Bureau ICE AMN A-Vision</i>
Voorbeelden	<i>Behorend bij de methode</i>	<i>IEP DIA LiB</i>	<i>Eigen materialen (Word) Verkeersexamen Wijzer met geld mediawijsheid</i>	<i>IEP LiB Route-8 DIA</i>
Ondersteunende systemen (niet uitputtend)	<i>Administratiesystemen: Parnassys (Topicus), ESIS (ROVICT) Leermanagement systemen: bijvoorbeeld Mijn Rapportfolio, Leeruniek Onderwijskwaliteitsystemen: bijvoorbeeld FocusPO</i>			

In bovenstaand overzicht is globaal het toetslandschap beschreven voor het basisonderwijs. Voor de doorstroomtoets is recentelijk al veel voorwerk gedaan. Voor methodetoetsen, volgsysteem-toetsen en eigen/ongebonden toetsen, is nog veel onbekend. In de marktverkenning licht daarom de nadruk op deze typen toetsen. Dit betekent niet dat de doorstroomtoets buiten beschouwing wordt gelaten, maar naar verwachting zal deze later worden opgepakt.

Voor toetsen in het voortgezet onderwijs geldt (uitgesplitst) globaal het volgende landschap:

Toetsen en examens in het Nederlandse onderwijslandschap					
<i>Voortgezet onderwijs</i>					
<i>Chronologisch -----></i>					
Naam	Methoden- en overgangstoetsen (afhankelijk)	Volgsysteemtoetsen (onafhankelijk)	Eigen/ongebond en toetsen	Schoolexamens (bb-vo) gestandaardiseerd	Centraal Examen
Opleidings-eenheid	OB	OB	OB & BB	BB	BB
Aanbieders (niet uitputtend)	Uitgevers Woots Test-Correct Quayn Bookwidgets (B) Learnbeat Kwizl LessonUp Google Microsoft	Cito BV Bureau ICE	Wikiwijs Microsoft (Word etc), Google (Docs etc.) Mondeling Stage Portfolio etc	Cito BV Woots Test-Correct Quayn Bookwidgets Learnbeat Kwizl LessonUp Google Microsoft	Cito stichting
Voorbeelden	Behorende bij de methode	Volgsysteem VO	VO Content Zelfgemaakte Schoolexamens	Cito BV Kijk- en Luistertoetsen (KLT) JII! Schoolexamens	Examens
Ondersteunende systemen (niet uitputtend)	Administratiesystemen: Magister (Iddink), SOM2day (Topicus) Dashboards: Leerlingbespreking (CatWise)				

Het toetslandschap in het voortgezet onderwijs is complexer en kent veel meer 'smaken' en 'aandachtspunten' dan in het primair onderwijs: formatieve toetsen, beoordelingsmethodieken, eigen toetsen en een ingewikkelder digitaal landschap met dito infrastructuur. Denk hierbij ook aan een grote variëteit aan apparaten die al dan niet van de leerling of de school zijn. En aan het relatief grote aandeel van papieren toetsen, de rol die bijvoorbeeld het administratie-, rooster- of cijfersysteem vervult (al dan niet in een platform) en eventuele maatwerkoplossingen voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften (zoals dyslexie).

Voor het voortgezet onderwijs is in de marktverkenning ingezoomd op methodetoetsen, eigen toetsen (waaronder schoolexamens), eventueel gekoppeld aan maatwerkoplossingen t.b.v. toegankelijkheid. Volgsysteem-toetsen, gestandaardiseerde Schoolexamens en Centrale Examens zijn weliswaar ook binnen scope van de specificatie, maar zullen naar verwachting (op basis van feedback uit de marktverkenning) pas later aan bod komen.

Huidige status en vervolg

In maart en april zijn vanuit de focusgroep interviews gehouden met zo'n tien medewerkers van scholen in het primair en voortgezet onderwijs, met verschillende functies en rollen (bv docent, manager ICT, directeur, beleidsadviseur).

Tijdens de klankbordgroep bijeenkomst van 23 mei zullen de eerste voorlopige conclusies van de marktverkenning besproken worden. De uitkomsten van deze bijeenkomst worden vervolgens met de werkgroep besproken. Met de uitkomsten kunnen de specificaties van de najaarsrelease nader worden uitgewerkt, uitgebreid en/of ingeperkt. De aangepaste specificaties worden vervolgens vastgelegd en ter besluit voorgelegd aan het bestuurlijk overleg, om voor de zomervakantie te komen tot definitieve afspraken.

In het najaar van 2024 worden de afspraken door leveranciers van toets- en administratiesystemen geïmplementeerd in werkende koppelingen. Deze implementaties leveren wellicht wijzigingsverzoeken op, die door de werkgroep beoordeeld en eventueel verwerkt gaan worden.

De uitkomsten van de marktverkenning geven samen met de ervaringen met de implementaties zicht op doorontwikkeling van de afspraken. Het eerste kwartaal van 2025 lijkt dan ook een goed moment om de ervaringen en de doorontwikkeling te bespreken in een volgende klankbordgroep.